

Obnova Národního skautského památníku

Ondřej Přerovský – Lazebník | 5. 11. 2023

<https://sovf.cz/clanky/obnova-narodniho-skautskeho-pamatniku/>

Národní skautský památník, zasvěcený československých skautům a skautkám padlým, umučeným a popraveným za I. světové války, za německé okupace a v době komunistické zvlů, byl – od svého slavnostního odhalení dne 10. května 2003 – umístěn v prostorách před hlavní obřadní budovou Krematoria Strašnice až do 23. března 2017, kdy došlo k jeho odstranění (v rámci revitalizace prostoru a následném pronájmu pozemku Ministerstvem obrany) bez možnosti návratu na původní místo...

Aneb „výživný“ úřednický thriller z české kotliny s dobrým koncem?

Z pietního setkání 17. listopadu 2015

| foto: archiv Jindřicha Valenty

Národní skautský památník byl iniciován bratrem [Františkem Bobkem – Stopařem](#) (mj. členem SOVF) a zrealizován skautskou družinou Strážců Svojsíkova hrobu (podobně, jako nedlouho předtím pamětní deska A. B. S. v Náplavní ulici). Technické zhotovení stojanu a jeho instalaci provedli bratři Jiří Lukšiček – Rys za pomoci Jindřicha Valenty – Vlka a Františka Bobka – Stopaře (všichni činovníci 34. střediska Ostříž Praha a bývalí muklové) podle výtvarného návrhu bratra [Vladimíra Pechara – Pluta](#). Zhotovení památníku bylo zajištěno (ve spolupráci s Pražskou radou Junáka) z **finanční sbírky a darů** od Pražského kraje A. B. Svojsíka, středisek, okresů i jednotlivců z celé republiky a **ze všech skautských organizací** a od laskavých sponzorů. Na umístění měl velké zásluhy bratr Petr Bratský – Bráca, kterému se podařilo domluvit velmi atraktivní místo před vchodem do krematoria.

Atmosféru odhalení památníku si můžete připomenout v zasvěceném článku z pera bratra Jiřího Zachariáše – Pedra „[Národní skautský památník v Praze skutečností](#)“ publikovaném v květnu 2003.

Detail desky NSP

| foto: archiv Ondřeje Přerovského

Potvrzení o uložení památníku ve skladu strašnického krematoria je datováno 21. červnem 2017. Zrušený památník formálně převzala kancelář starosty spolku Junák – český skaut, ačkoli Junák samotný neměl s památníkem nic do činění. Od 2. listopadu 2017, kdy – v souvislosti s odstraněním Národního skautského památníku (NSP) v Praze-Strašnicích – rozeslala kancelář starosty první a také poslední

zprávu, uplynulo ve Vltavě již mnoho vody. Stále se však ve věci obnovy památníku nic viditelného nedělo...

2018

17. listopadu 2018 proběhla, v rámci tradičního vyšehradského setkání [145. klubu OS Naděje](#), debata nad osudem zrušeného památníku, u jehož vybudování stál náš první skautský vůdce František Bobek – Stopař, do jehož rukou jsme kdysi skládali – tehdy ještě tajné – skautské sliby. Rozhodli jsme se, že „Stopařův“ **památník obnovíme.**

2019

Bratr Michal Chára – Kim zajistil možnost sponzorské opravy památníku od známých kameníků a já jsem již počátkem března 2019 získal od kanceláře starosty Junáka zmocnění, které však bylo omezeno na vyzvednutí památníku z depozitu a jeho repasování.

Bratr Kim také zprostředkoval důležitý kontakt na naši soupeřnici z protoskautského kvasu konce osmdesátých let v centru Prahy, sestru Oldřišku Dvořáčkovou – Popelku, nyní v pozici vedoucí oddělení kulturních projektů (např. adopce hrobů) a tiskové mluvčí Správy pražských hřbitovů! To je ta dobrá duše a absolutně nejdůležitější člověk, který se zasloužil o to, že se obnova památníku vůbec může – v některém z areálů pražských hřbitovů – podařit.

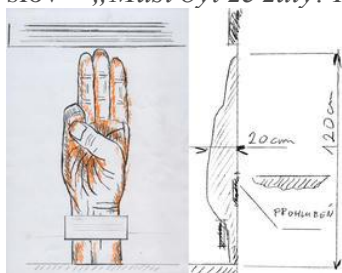
Následně se při neplánovaném setkání se starostou Junáka ukázalo, že br. José není příliš nakloněn obnově Národního skautského památníku (který kupodivu neznal). To představovalo závažný problém a s odstupem si dovolím říci, že samotný návrat památníku do veřejného prostoru to citelně oddálilo.

Na dubnovém jednání Náčelnictva Kmene dospělých Junáka ve Žďáru nad Sázavou jsem ostatní členy seznámil se situací a neúspěšně žádal o převzetí záštity NKD nad obnovou památníku. Přiznávám, že to pro mne bylo zklamáním, neboť v tu chvíli nešlo o moc více, než deklaratorní přihlášení se nejpočetnějšího oldskautského společenství v naší zemi k odkazu památníku.

Místo u obvodové zdi na Olšanských hřbitovech | foto: Ondřej Přerovský

Ze strany Správy pražských hřbitovů (SPH) nám bylo nabídnuto místo jednoho pole obvodové zdi na Olšanských hřbitovech u Čestného vojenského pohřebiště legionářů z 1. světové války. Toto místo však vylučovalo zbudování základů památníku v zemi a celou původní koncepci bylo nutné přepracovat (vše ukotvit do zdi). Naštěstí byl v tu dobu ještě živ br. Vladimír Pechar – Pluto, autor výtvarného řešení desky památníku. Bratr Pluto již měl silně zhoršený zrak, přesto jsem ho několikrát doprovodil na uvažované místo a výsledkem jeho úvah a skic bylo nahrazení jechlů, symbolizujících ruku ve skautském pozdravu, s realistickou poloreliéfní plastikou ruky v pozdravu 120 cm vysokou (sic!), která – dle Plutových slov – „Musí být ze žuly! Hlavně žádnéj pískovec...“ A nad rukou měla být umístěna původní deska.

Návrh pro Olšany | kresba: Vladimír Pechar

Na květnové Pražské radě Junáka (PRJ) jsem o situaci NSP krátce informoval a zeptal jsem se ostatních členů, zda by krajská rada měla zájem angažovat se při obnově zrušeného památníku, pro který již bylo nalezeno přijatelné místo. Z diskuse vyplynulo, že rada má zájem o další informace. Jelikož se blížila doba omezené platnosti zmocnění, dne 10. října 2019 proběhlo vyzvednutí památníku ze skladu krematoria, jeho naložení a převoz do březnického kamenictví [Kamono-Granit](#). Nastalo období tápání, kdy mi dlouho nebylo jasné, jakou cestou se vydat, abychom mohli památník vůbec **legálně vrátit do veřejného prostoru**. Jasnou podmínkou bylo, abychom tentokrát již vše smluvně ujednali v písemné podobě. Časté debaty na téma památníku, které nám trpěli naši přátelé, jsme také rozvíjeli v kruhu Pražské družiny Skautského oddílu Velená Fanderlika. Zejména bratr Jindřich Valenta – Vlč se vytrvale zabývá osudem památníku a činnorodě nám předává řadu historických souvislostí, rad a nápadů.

2020

9. ledna 2020 nás na tomto světě opustil bratr Pluto a zanedlouho nastala pandemie covidu-19, kdy nejen naše řady dále prořídly a mnohým z nejzasloužilejších, kteří pamatovali nejméně dvě z nejtěžších období našich novodobých dějin, které památník připomíná, jsme nestihli poděkovat jeho obnovením...

2021

Pozvánka na slavnostní odhalení Národního skautského památníku | repro: OPL

Během několika probdělých nocí, kdy jsem znovu a znovu procházel všechny naše možnosti, jsem si najednou uvědomil, čemu jsem při listování archiváliemi zprvu nevěnoval tolik pozornosti – totiž záhlaví pozvánky k původnímu odhalení památníku! Jak to tam přesně stálo? ... „*Pražská rada Junáka a družina Strážců...*“ To je ono, Pražská rada Junáka! Tím, jak se rady střídají a dokončené úkoly nepředávají, se z kolektivní paměti tohoto sboru jaksi vytratilo povědomí o nějakém památníku... Tak a teď, jak to zařídit, aby se na zapomenuté souvislosti po osmnácti letech přirozeně navázalo?

Dne 3. května 2021 jsem na jednání Krajské rady Junáka v Praze (po sněmu v lednu 2020 již v jiném složení) přednesl všechny tyto okolnosti, PRJ požádal o obnovení patronátu nad NSP a rada s tím – v příslušném usnesení – vyjádřila souhlas!

Počátkem června proběhlo jednání se starostou Junáka Josefem Výprachtickým – Josém a zástupci PRJ ve složení Dagmar Brabcová – Dáša (předsedkyně), Petr Brabec – Juan (1. místopředseda) a Ondřej Přerovský – Lazebník (Kmen dospělých), kde se vyjasnila kompetenční otázka ve vztahu k NSP a bylo potvrzeno, že tento **spadá pod [junácký Kraj Praha](#)**.

Koncem června jsem byl usnesením PRJ pověřen jednáním ohledně nového umístění NSP.

Během měsíců srpna a září došlo – v průběhu jednání se Správou pražských hřbitovů – k průlomové změně uvažovaného umístění NSP, kdy se jako zásadní ukázala podpora ředitele SPH Mgr. Martina Červeného.

V areálu Krematoria Strašnice

| mapový podklad: Mapy.cz

Z původně navrhovaného místa jsme se vrátili **zpět do areálu Krematoria Strašnice**. Po prozkoumání dvou ne příliš vhodných variant nám bylo nabídnuto zrušené hrobové místo č. 195, které se nachází napravo od hlavního vchodu do areálu, v těsném sousedství Pomníku Sokolům (vytvořeném ze shodných pohrutek). Tuto nabídku jsem s velkou radostí přijal!

Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o poměrně exponované místo a také vracíme památník do nového kontextu, jsem – po zralé úvaze – vstoupil do jednání s architektem Vítem Šimkem (mj. se v rámci ateliéru H3T architekti v roce 2014 úspěšně zúčastnil architektonické soutěže na [rekonstrukci skautské mohyly Ivančena](#)) a požádal ho o **vytvoření komplexního návrhu do úrovně ideového řešení, skic a vizualizací**.

2022

Nové místo pro NSP za Pomníkem Sokolům

| foto: Ondřej Přerovský

18. března 2022 došlo mezi Správou pražských hřbitovů, p.o. (jakožto Správcem) a Junákem – českým skautem, krajem Praha, z.s. (Pečovatelem) k uzavření **Smlouvy o spolupráci**, jejímž předmětem je **zřízení Národního skautského památníku** na Strašnickém urnovém hřbitově (na adrese Vinohradská 2510, Praha 10). To vše **na bezplatně poskytnutém pietním místě a na dobu neurčitou**. Právní konzultace při přípravě smlouvy nám nezištně poskytl plzeňský oldskaut br. Milan Sladký – Bon-Bon.

Mezitím vyplynulo, že na podzim 2021 zřídila Správa pražských hřbitovů ve své organizaci pozici architekta. Arch. Filip Ditrich při našem prvním jednání prohlásil, že bude vyžadovat předložení plnohodnotného stavebního projektu včetně dvoustupňového posouzení Národním památkovým ústavem... Oproti původním informacím, že SPH bude stačit předložení vizualizace, se situace významně komplikuje. Nejen časovým posunem, ale i zvýšenými finančními nároky, neboť zpracování kompletního projektu se pohybuje v řádu několika desítek tisíc korun.

4. dubna mi za junácký Kraj Praha udělila předsedkyně PRJ Dagmar Brabcová plnou moc pro zastupování ve všech správních řízeních a právních jednáních, která souvisejí s vybudováním NSP v areálu Krematoria Strašnice.

Díky novým kontaktům mých spolupracovníků se během intenzivních letních jednání s vedením SPH podařilo dosáhnout návratu k požadavku na **předložení pouhé vizualizace umístění NSP** a řešení pietního místa.

Koncem srpna mi pan architekt Vít Šimek zaslal první skicu ideového řešení místa památníku a počátkem září vizualizaci možné podoby nového pietního místa, kterou připravil se svými spolupracovníky z Atelieru HRA: „*Návrh pracuje s elementárním tvaroslovím. Zeleň tvoří ‚záda‘ pro samotný výtvarný objekt tak, aby se v celkové kompozici místa adekvátně uplatňoval. Památník navrhujeme osadit na betonový sokl. Pozadí tvoří kovová treláž porostlá břečťanem – na toto místo by se nám líbila mosaz nebo corten...“*

Vizualizace obnoveného Národního skautského památníku
| architektonická studie; Atelier HRA

V průběhu října 2022 jsem od architektů obdržel studii k novému umístění NSP, s níž jsem členy PRJ podrobně seznámil. Arch. Šimek studii slovně uvedl takto: „*Po celkem obsáhlých diskuzích jsme se rozhodli kompozici ještě upravit – tedy pootočit o 45 stupňů. ... Zaměřili jsme situaci a zvolili niveletu horní hrany desky památníku na výšku cca 2 metry nad okolním terénem. Dalším tématem je samotná materialita památníku – pořád uvažujeme o nějakém ušlechtilém betonu s kvalitní povrchovou úpravou ... doplněný 4 mosaznými prvky (vámi navržený čtyřnásobný oheň), z nich jeden by mohl být realizován jako věčné světlo...“.*

2023

I přes průběžná jednání se – po dalších personálních změnách v rámci Správy pražských hřbitovů – architekt Ditrich na jaře 2023 rozhodl, že skutečně bude požadovat předložení plnohodnotného stavebního projektu a navíc vyslovil zásadní požadavek na vytvoření travnatého povrchu kolem budoucího památníku...

Během intenzivních letních jednání s architekty obou stran se nám podařilo navrátit se k variantě téměř bezúdržbové – s povrchem z prorostlé štípané žulové dlažby 40 × 40 mm a se spárami šířky 15 mm (pro uchycení mechu) s tím, že bude dostačovat předložení upravené studie!

Axonometrie obnoveného NSP

| arch. studie; Atelier HRA

Na tomto základě připravil [Atelier HRA](#) koncem srpna hrubopis dokumentace NSP. Po dohodě s architektem SPH se mj. rozhodli odstranit stávající krytu a nahradit ji prefabrikovanou betonovou skruží. Břečťan je doplněn o přísavník a „... dále jsme mezi zeleň a žulové kostky osadili kovovou obrubu, která pomůže překonat výškový rozdíl pozemku. Docílíme tím rovinnatějšího prostoru kolem památníku, což bude bezpečnější pro provoz. ... Ocelovou síť za památníkem jsme upravili na lakovanou nerezovou ocel a nebo mosaz...“. Dokumentace bude ještě doplněna po případném připomínkování. Dále bude připraven položkový rozpočet a následně přistoupíme k výběru zhotovitele.

Po přednesení průběžné zprávy na PRJ v září 2023 jsem hned 6. 9. podal v místně příslušné kanceláři organizace Hřbitovy a pohřební služby hl. m. Prahy **Žádost k vydání povolení správce pohřebiště ke zřízení stavby hrobového příslušenství na pohřebišti** spolu s upravenou architektonickou studií.

Již 8. září mi bylo telefonicky oznámeno vedoucím areálu Krematoria Strašnice, panem Martinem Vrzalem, že žádost byla kladně posouzena, podepsána jím i arch. Ditrichem a můžeme zahájit přípravné práce k umístění památníku!

Během října proběhla setkání na místě památníku se zástupci několika stavebních firem a vzhledem k tomu, že první kalkulace vystoupaly k třísetisícové částce, navrhl jsem PRJ vyhlásit sbírku na obnovu památníku.

Pojďme podpořit sbírku a vyjádřit úctu více než sedmi stovkám obětí z řad československých skautek a skautů!

Pražská rada Junáka, ve spolupráci se Skautskou nadací Jaroslava Foglara, vyhlásila [sbírku na dofinancování obnovy Národního skautského památníku](#).

(doplněno 15. 11. 2023)

Článek bude ve zkrácené podobě publikován ve speciálu *Kmene dospělých „OLDSKAUTING“* (podzim 2023).